T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/60
KARAR NO : 2023/655
KARAR TR : 16/10/2023

ÖZET: 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih öncesinde 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunmayan davacının vazife malullüğüne ilişkin açtığı davada, 5510 sayılı Kanun hükümleri kapsamında ADLİ YARGI YERİNİN görevli olduğu hk.

K A R A R

Davacı : G.D
Vekili : Av. M.Y.Ş
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av. B. Z

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili dava dilekçesi ile; davacının K.K.K. Dağ ve Komd. Tug. 2. Mot. P. Tb. K.lığı'nda piyade onbaşı olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada 19/10/2011 tarihinde bölücü terör örgütü mensuplarına karşı düzenlenen operasyon esnasında yaralandığı gerekçesiyle, vazife malullüğü aylığı bağlanması talebiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin davalı idare işleminin iptali ve tarafına vazife malulü emekli aylığı bağlanması istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Ankara 17. İş Mahkemesi 23/06/2022 tarih ve E.2020/281, K.2022/148 sayılı kararı** ile, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle HMK'nin 114/1-b maddesi uyarınca davanın usulden reddine karar vermiş, tarafların istinaf etmemesi üzerine karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Getirtilen belgeler ve dosya kapsamına göre; taraflar arasındaki uyuşmazlığın davacı hakkında vazife malüllüğü hükümlerinin uygulanıp uyglanmayacağına yönelik olduğu, davacının Hakkari Çukurca ilçesi Dağ ve Komd. Tug. 2. Mot. P. Tb. 3'üncü Mot. P. Bl.K.lığı emrindeaskerlik vazifesini Piyade Çavuş olarak yapmaktayken 19/10/2011 tarihinde üs bölgesinde Bölücü TerörÖrgütü ile girilen çatışmada yaralandığı, yaralanmasından dolayı alınan raporlarına göre vazife malullüğü aylığı bağlanması için davalı kuruma başvurduğu ancak talebinin zımnenreddedildiğini belirterek kurum işleminin iptali talep ettiği görülmüştür.

Bilindiği üzere; 5510 sayılı Kanunun 101. maddesinde yer alan "...bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı:28184) iptal istemini reddetmekle birlikte, söz konusu kararı somut olaydaki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde "...5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık yapılan, tesis edilen işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve

uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır..." gerekçesine dayandırmıştır.

5510 sayılı Kanunun 101 ve Geçici 4. maddeleri ile Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar ile bunların emeklileri ve hak sahipleri yönünden, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/1-c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esaslar uygulanıp uyuşmazlığın da adli yargı yerinde (iş mahkemesinde) çözümleneceği anlaşılmaktadır. Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158. maddesindeki "...diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır" hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceğinden bunların iptali için açılan davaların çözüm yerinin İdari yargı yeri olduğu açıktır. Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 05.12.2012 gün 2012/251E, 263K sayılı; 24.12.2012 gün 2012/536E, 433K sayılı kararları da bu yöndedir.

Yukarıdaki hukuki açıklamalar ışığında; söz konusu uyuşmazlığa uygulanacak yasal düzenleme 5434 sayılı Yasanın 56. maddesi olup; 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olduğundan, uyuşmazlığın çözümünde ne 1479 ve 506 sayılı Kanunlar ne de 5510 sayılı Kanun'un uygulama yeri bulunmamaktadır. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi'nin 2018/4329 E, 2018/11036 K. Sayılı emsal ilamı da aynı yöndedir. Bu durumda sözü edilen 101'inci madde hükümlerine göre sınırlı yetki ile donatılmış iş mahkemesi görevli olmadığından, idari yargının görevli olduğu, 01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nın dava şartları başlıklı 114/1-b maddesinde yargı yolunun caiz olmamasının dava şartı olarak öngörüldüğü, mahkememizce yapılan tespite göre, davada idari yargı görevli olup, mahkememiz görevsiz olduğundan dava şartının noksan olduğu, HMK 115/1 maddesi gereği dava şartı noksanlığı mahkemece ve her aşamada kendiliğinden araştırılıp 115/2 maddesi gereği dava şartı noksanlığının tespiti halinde davanın usulden reddi gerekeceğinin belirtilmesi karşısında aşağıdaki hüküm kurulmuştur."

3. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 15. İdare Mahkemesi 08/12/2022 tarih ve E.2022/1760 sayılı kararı**ile, davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılıKanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, K.K.K. Dağ ve Komd. Tug. 2. Mot. P. Tb. K.lığı emrinde görev yapmaktayken 19/10/2011 tarihinde BTÖ mensuplarına karşı düzenlenen operasyonda yaralanması olayı nedeniyle 5510 sayılı Kanun ve 3713 sayılı Kanun hükümleri gereğince vazife malullüğü aylığı bağlanmaması işleminin iptali ve vazife malullüğü aylığı bağlanması istemiyle açtığı davada Ankara 17. İş Mahkemesinin 23/06/2022 tarih ve E:2020/281, K:2022/148 sayılı kararıyla görevsizlik kararı verilmesi ve anılan kararın kesinleşmesi üzerine bakılan işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Davacıya ait SGK Hizmet Dökümüne davacının 12.04.2008 tarihinde 5510 sayılı Yasanın 4/a maddesi kapsamında sigorta başlangıcının bulunduğu ve 5510 sayılı Yasanın 4/a maddesi kapsamında sigortalı olarak çalıştığı, davacının 5434 sayılı Kanuna tabi hizmetinin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı nazara alındığında, 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunmayan davacı hakkında, vazife malullüğü hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin olan bu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 5510 sayılı Kanunun 101. maddesi uyarıncaiş mahkemeleri görevli bulunmaktadır.

Nitekim benzer bir uyuşmazlıkta verilen Uyuşmazlık Mahkemesinin 08/07/2019 tarih ve E:2019/442, K:2019/503 sayılı kararı da bu yöndedir."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun *"Yardım"* başlıklı 21. maddesi şöyledir:

"(...)(3) kamu görevlilerinden yurtiçinde ve yurtdışında görevlerini ifa ederlerken veya sıfatları kalkmış olsa bile bu görevlerini yapmalarından dolayı terör eylemlerine muhatap olarak yaralanan, engelli hâle gelen, ölen veya öldürülenler hakkında 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır. Ayrıca;

a) (Değişik: 28/2/1995 - 4082/6 md.) Malul olanlarla, ölenlerin aylığa müstehak dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı, bunların görevde olan emsallerinin almakta oldukları aylıklardan; emekli olanların öldürülmeleri halinde ise,dul ve yetimlerine bağlanacak aylığın toplam tutarı ve Kanuna göre kendisine bağlanabilecek emekli aylığından az olamaz. Yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak ve başkasının yardım ve desteğine muhtaç olacak derecede malül olanlar ile ölenlerin dul ve yetimlerine en yüksek devlet memuru aylığı üzerinden, diğerlerine mevcut aylıkları üzerinden, 30 yıl hizmet yapmış gibi emekli ikramiyesi ödenir. Bu bent hükümlerine göre ilgililere fazla olarak yapılan ödemeler, faturası karşılığı ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarınca Hazineden tahsil edilir.

...

h) (Değişik: 4/7/2012-6353/75 md.) (2) Erbaş ve erlerden veya geçici veya gönüllü köy korucularından; terörle mücadele görevi ifa ederken yaralanarak veya engelli hâle gelerek ilgili mevzuatına göre malullük aylığı bağlanması koşullarının oluştuğu tespit olunanlar, 2330 sayılı Kanuna göre aylık bağlanması hakkından ve bu fıkranın (c), (d) ve (g) bentlerindeki haklardan, bunların eş, ana ve babaları ile bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamına giren çocukları da bu fıkranın (d) bendinde düzenlenen haklardan yararlandırılır. Erbaş ve erlerden veya geçici veya gönüllü köy korucularından; aynı sebeplerle hayatını kaybedenlerin veya bu fıkra kapsamında malul olması sebebiyle aylık almakta iken hayatını kaybedenlerin dul aylığına müstehak eşi, ana ve babaları ile yetim aylığına müstehak çocukları 2330 sayılı Kanun hükümlerine göre aylık bağlanması hakkından ve bu fıkranın (c) ve (d) bendindeki haklardan yararlandırılır. Bu fıkra kapsamında er ve erbaşlar için bağlanacak aylıklar, bitirmiş oldukları okullar neticesinde hak kazandıkları unvanlar üzerinden yürütmüş oldukları kamu görevleri sebebiyle daha yüksek aylık bağlanmasına ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla; en az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu olanlar sekizinci derecenin birinci kademesindeki, diğerleri ise eğitim durumlarına bakılmaksızın onuncu derecenin birinci kademesindeki "Memur" unvanlı kadrolarda bulunanların emekli keseneğine esas aylıkları üzerinden hesaplanacak vazife malullüğü aylığı tutarından düşük olamaz ve bunlar için 5434 sayılı Kanunun ek 77 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre yapılacak yükseltmelerde aynı unvan ve derece başlangıç olarak esas alınır ve derece yükselmelerinde kadro şartı aranmaksızın yüksek öğrenim mezunu gibi işlem yapılır. (2)

...

(Ek fıkra: 4/7/2012-6353/75 md.) Birinci fıkranın (h), (i) ve (j) bentlerinde belirtilenlerden bu Kanun kapsamındaki olaylar sebebiyle yaralananlar, tedavileri sonuçlanıncaya veya maluliyetleri kesinleşinceye kadar geçen süre içinde 5510 sayılı Kanuna göre sağlanan sağlık hizmetlerinden ve diğer haklardan, aynı sebeplerle tedavi gören malul kamu görevlilerine ilişkin hükümler çerçevesinde yararlandırılır. Erbaş ve erler için Türk Silahlı Kuvvetlerine ait sağlık kurum ve kuruluşlarında yapılan tedaviler hariç, bu kapsamda yapılacak giderlerin tamamı; ilgililerin genel sağlık sigortalısı olup olmadığına bakılmaksızın Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanır. Ancak, bu kişilerden 5510 sayılı Kanuna göre genel sağlık sigortası kapsamında yer almayanlar için, Sosyal Güvenlik Kurumunca yapılmış olan giderler, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından; erbaş ve erler için ilgisine göre Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı, diğerleri için Maliye Bakanlığından tahsil olunur"

6. 2330 Sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un *"Aylık bağlanması"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun kapsamına girenlerden;

a) Engelli hâle gelerek bağlı oldukları sosyal güvenlik mevzuatına göre emekliye sevk edilenlere görev malullüğü aylığı bağlanır.

b) Emekli aylığı almakta iken engelli hâle gelenlerin almakta oldukları aylıkları görev malullüğü aylığına dönüştürülür.

c) Ölenlerin kendilerine bağlanması gereken görev malullüğü aylığı, dul ve yetimlerine intikal ettirilir.

Bu madde gereğince ilgili sosyal güvenlik kurumlarınca kendi mevzuatlarına göre bağlanan aylıklar, (...) (4) % 25 artırılarak ödenir. (4)

d) Herhangibir sosyal güvenlik kurumuna tabi olmayanların engelli hâle gelmeleri halinde, öğrenim durumlarına göre 657 sayılıDevletMemurlarıKanununundeğişik 36 ncı maddesi hükümlerine göre belirlenecek giriş derece ve kademeleri üzerinden (Öğrenimi bulunmayanların ilkokul mezunu gibi) kendilerine, ölümlerinde dul ve yetimlerine 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre T.C. Emekli Sandığınca görev malullüğü aylığı % 25 artırılarak bağlanır."

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı, sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortası bakımından kişileri güvence altına almak; bu sigortalardan yararlanacak kişileri ve sağlanacak hakları, bu haklardan yararlanma şartları ile finansman ve karşılanma yöntemlerini belirlemek; sosyal sigortaların ve genel sağlık

sigortasının işleyişi ile ilgili usûl ve esasları düzenlemektir."

8. Aynı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun; sosyal sigortalar ile genel sağlık sigortasından yararlanacak kişileri, işverenleri, sağlık hizmeti sunucularını, bu Kanunun uygulanması bakımından gerçek kişiler ile her türlü kamu ve özel hukuk tüzel kişilerini ve tüzel kişiliği olmayan diğer kurum ve kuruluşları kapsar."

9. Aynı Kanun'un *"Malûl sayılma"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

"...

Yedek subay, yedek astsubay veya erbaş ve er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silâh altına alındıkları dönemde malûl olup, bu malûllükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya engellilik hâlleri sebebiyle malûllük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

...

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan, vazifelerini yapamayacak derecede hastalığa uğrayanlar, hastalıkları kanunlarında tayin edilen sürelerden fazla devam etmesi halinde, hastalıklarının mahiyetlerine ve doğuş sebeplerine göre birinci fıkra uyarınca malûl veya 47 nci madde hükümlerine göre vazife malûlü sayılırlar.

..."

10. Bu Kanun'un *"Vazife malullüğü"* başlıklı 47. maddesinin uyuşmazlığa ilişkin ilgili fıkraları şöyledir:

"(1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı olanlar için aşağıdaki hallerde vazife malûllüğü hükümleri uygulanır. 25 inci maddede belirtilen malûllük; sigortalıların vazifelerini yaptıkları sırada veya vazifeleri dışında idarelerince görevlendirildikleri herhangi bir kamu idaresine ait başka işleri yaparken bu işlerden veya kurumlarının menfaatini korumak maksadıyla bir iş yaparken ya da idarelerince sağlanan bir taşıtla işe gelişi ve işten dönüşü sırasında veya işyerinde meydana gelen kazadan doğmuş olursa, buna vazife malûllüğü ve bunlara uğrayanlara da vazife malûlü denir. (...)

(5) Süresi içerisinde bildirimde bulunulan vazife malûllüğü aylıkları, sigortalının ölüm ya da malûliyeti sebebiyle göreviyle ilişiğinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından itibaren bağlanır. (Ek cümle: 4/7/2012-6353/82 md.; Değişik ikinci cümle: 12/7/2013-6495/97 md.) Ancak, harp malulleri ile 2330 sayılı Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanuna veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara göre veya 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesine göre vazife malulü olduğuna karar verilenlerden, sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya devam edenlere ise görevden ayrılmalarına ve başkaca bir müracaata gerek kalmaksızın sınıf veya görev değiştirerek çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanır.

(6) Vazife malûllüğü süresi içerisinde bildirilmeyen sigortalılara; kamu idareleri ya da sigortalılar veya hak sahiplerince sonradan yapılacak bildirim üzerine, vazife malûllüklerinin belgelenmesi ve müstahak olmaları şartıyla, bu Kanunun zamanaşımı hükümleri dikkate alınmak suretiyle vazife malûllüğü aylığı bağlanır veya bağlanmış olan aylıklar düzeltilir. Bu durumda sigortalı veya hak sahiplerine bağlanacak aylık ya da aylık farklarının, vazife malûllüğünün bildirildiği tarihe kadar olan toplam tutarı Kurumca ilgili kamu idaresine ödettirilir. (...)

(8) Subay, astsubay, uzman jandarma, uzman erbaş, sözleşmeli erbaş ve er ile Türk Silâhlı Kuvvetlerince görevlendirilen 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalılardan;
a) Harpte fiilen ateş altında,

b) Harpte, harp bölgelerindeki harp harekât ve hizmetleri sırasında, bu harekât ve hizmetlerin sebep ve etkileriyle,

c) Harpte veya harbe hazırlık devresinde her çeşit düşman silâhlarının etkisiyle,

d) Askerî harekâtı gerektiren iç tedip ve sınır hareketleri sırasında, bu hareketlerin sebep ve etkisiyle,

e) Barışta veya olağanüstü hallerde, emir veya görev ile uçuş yapan uçucularla hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak uçakta bulunanlardan uçuşun havadaki ve yerdeki sebepleriyle ve yine emir ve görev ile dalış yapan dalgıçlarla, hangi meslek ve sınıftan olursa olsun emirle görevli olarak denizaltı gemisinde veya dalgıç kıtasında bulunanlardan denizaltıcılığın veya dalgıçlığın çeşitli sebep ve etkileriyle,

f) Anayasanın 92 nci maddesi veya Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler uyarınca Türk Silâhlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı mensuplarının yabancı ülkelere gönderilmesini gerektiren durumlarda, birliklerin bulundukları yerlerden hareketlerinden itibaren yurt içinde, yurt dışında, yabancı ülkelerde veya yurda dönüş sırasında,

vazife malûlü olanlara harp malûlü denir.

(9) Bunlardan uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erlere bulundukları kademenin üç ilerisindeki kademenin, uzman jandarmalara bulundukları rütbenin bir üst rütbesinin aynı kademesinin; astsubaylarla yarbay rütbesine kadar (yarbay hariç) bir üst rütbenin aynı kademesinin, yarbaylara albay, albaylara kıdemli albay, kıdemli albay ile general ve amirallere bir üst rütbenin, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında bulunan sigortalılara ise bir üst derecesine veya

kademesine karşılık gelen prime esas kazancı üzerinden aylık bağlanır.

11. Aynı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların çözüm yeri"* başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

12. Aynı Kanun'un *"5434 sayılı Kanuna ilişkin geçiş hükümleri"* başlıklı Geçici 4. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce iştirakçiliği sona erenlerden tahsis talebinde bulunacaklar ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre tahsis talebinde bulunanlardan işlemleri devam edenler hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılır."

B. Yargı Kararları

13. 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesinin iptali istemiyle açılan davada verilen Anayasa Mahkemesinin 22/12/2011 tarihli ve E.2010/65, K.2011/169 sayılı kararında, özetle;5510 sayılı Kanun'a 5754 sayılı Kanun ile eklenen Geçici 4. maddenin yürürlüğe girmesinden önce 5434 sayılı Kanun kapsamında bulunan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği belirtilmiş, 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasaya aykırılık görülmemiştir.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

14. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 16/10/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası evraklarının sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

15. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

16. Dava; davacının K.K.K. Dağ ve Komd. Tug. 2. Mot. P. Tb. K.lığı'nda piyade onbaşı olarak askerlik hizmetini yaptığı sırada 19/10/2011 tarihinde bölücü terör örgütü mensuplarına karşı düzenlenen operasyon esnasında yaralandığı gerekçesiyle, vazife malullüğü aylığı bağlanması talebiyle yapmış olduğu başvurunun reddine ilişkin davalı idare işleminin iptali ve tarafına vazife malulü emekli aylığı bağlanması istemiyle açılmıştır.

17. 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu ile 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun bazı maddeleri yürürlükten kaldırılmış, kamu tüzel kişiliğine sahip Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı, hiç bir işleme gerek kalmaksızın, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla, görevleri ile birlikte, 1. maddeye dayanılarak kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmiştir.

18. 5510 sayılı Kanun'la 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu kapsamında bulunanlar, geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme bağlı tutulmuş ve 5510 sayılı Kanun'un yürürlüğünden sonra göreve başlayanlar yönünden, prim esasına dayalı sigorta sistemine geçilmiştir. Bu sistemle, devlet memurları ve diğer kamu görevlileri, hizmet akdine göre ücretle çalışanlar, tarım işlerinde ücretle çalışanlar, kendi hesabına çalışanlar ve tarımda kendi hesabına çalışanları kapsayan beş farklı emeklilik rejimi, aktüeryal olarak hak ve yükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplanmıştır.

19. Dosya kapsamında bulunan davacıya ait SGK Hizmet Dökümünde davacının 12/04/2008 tarihinde 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi kapsamında sigorta başlangıcının bulunduğu ve 5510 sayılı Kanun'un 4/a maddesi kapsamında sigortalı olarak çalıştığı, davacının 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmetinin bulunmadığı anlaşılmaktadır.

20. Bu durumda, yukarıda yer verilen Kanun hükümleri ve Anayasa Mahkemesi kararı nazara alındığında,

uyuşmazlığın 5510 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 5434 sayılı Kanun'a tabi hizmeti bulunmayan davacıya, 5510 sayılı Kanun'un 47. maddesi kapsamında vazife malulü aylığı bağlanıp bağlanamayacağına ilişkin olduğu görülmekle, 5510 sayılı Kanun'un 101. maddesindeki düzenleme karşısında bu Kanun'un uygulanmasından kaynaklanan davanın görüm ve çözümünde de adli yargının görevli bulunduğu sonucuna varılmıştır.

21. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak; Ankara 15. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Ankara 17. İş Mahkemesince verilen 23/06/2022 tarih ve E.2020/281, K.2022/148 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 15. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 17. İş Mahkemesince verilen 23/06/2022 tarih ve E.2020/281, K.2022/148 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

16/10/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN